

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת בא - Shabbos Parshas Bo

י' שבט תשס"ב - January 19, 2001

לכל זמן ועת.....(Monsey, NY)

הדלקת נרות - 4: 38 שקיעה/יום השבת - 4: 57
זמן קריאת שמע/מ"א - 9: 06 צאת הכוכבים/מעריב - 5: 47
זמן קריאת שמע/גר"א - 9: 42 לשיטת רבינו תם - 6: 09

מדעת עליון

ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את ה' רק צאנכם ובקרכם יצג (י-כד)
הנה יש להבין, שבתחילה לא עקב פרעה את צאנם ובקרם של ישראל, ואמר
שרק טפס לא ילך עמהם, ואחר מכת חושך שינה ואמר שטפס ילכו ורק צאנם
ובקרם לא יוצגו ועוד, אינו מובן מה שהשיב משה, "גם אתה תתן בידינו וכו'
וגם מקנינו ילך עמנו", מה בא משה להדגיש לפרעה עי"ז?

וביאר בעל הכתב סופר, הגמ"ר אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל, שחשב
פרעה שלא יברחו בני ישראל ויעזבו כל אשר להם במצרים, ולכן רצה שיעזבו
צאנם ובקרם. ואחר מכת חושך, שמתו ד' חלקים מישראל ונטלו הנשאים
וחלקו ביניהם צאנם ובקרם של המתים, והיה לכל אחד הרבה, וחשב פרעה
שיהיה זה למשכון. אבל קודם החושך לא היה לכ"א הרבה ובשביל זה המעט
לא ימנעו מלברוח. ועוד, שפרעה לא ידע כי מתו מישראל, דלכן מתו באפילה
כמשפשיי שלא ידעו המצריים, אמנם כשראה פרעה אחר החושך שנתרבה
מקנה של כל אחד בישראל, חשב שנטלו הם משל מצרים וגנבו משלהם, לכן
אמר עתה "רק צאנכם ובקרכם יצג", שלא להפסיד מה שלעצמם.

ולכן, עי"ז אמר משה רבינו, "גם אתה תתן בידינו", דהיינו, אנחנו לא לקחנו
משלכם שלא ברשותכם, רק תתן בידינו מרצונכם. ועוד, "גם מקנינו ילך
עמנו", היינו, שכל זה שילך עמנו הם משלנו ולא משלכם כמו שחשבתם, "כי
ממנו נקח לעבוד את ה'", ולא מן הגזל.

אשר פסח על בתי בניי במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל (יב-כז)
לכאורה צ"ע, מכיון שנא' "אשר פסח על בתי בני ישראל", למה הוסיף

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה וגו' (יב-ב)

The month in which *Bnei Yisroel's* redemption occurred - and will occur
in the future - is called חודש ניסן, which is a derivation of the word "נס" -
Miracle. This is to remind us of the many miracles that *Hashem* performed
for His chosen nation, during this month. However, writes the holy, *Bnei*
Yissoschar, R' Zvi Elimelech of Dinov ZT"L, a closer look at the word
"נס", yields a much deeper insight into the word, much more than a simple
translation of miracle.

The word "נס" is composed of the letters "ני" and "ס". The significance
of the letter "ני" is well known. When *Dovid Hamelech* wrote the *posukim* in
Tehillim starting with, "אשרי יושבי ביתך", he followed the order of the *Aleph*
Bais. Yet, we do not find a *posuk*, beginning with the initial letter "ני".
Chazal tell us that this is because the "ני" at the beginning of a *posuk*, alludes
to *Bnei Yisroel's* downfall, as it says in the *posuk*, "ינפלה לא תוסיף קום" -
"(Yisroel) has fallen, she shall rise no more." Nevertheless, knowing that
this terrible downfall would eventually take place, *Dovid Hamelech*
comforts his people by beginning the *posuk* with the letter "ס" thus:
"Hashem supports all the fallen ones."

We see from here that "ני" symbolizes downfall and "ס" denotes support.
The word "נס" incorporates both these letters, which inspires us to hope for
miraculous deliverance following the darkest oppression and adversity.

הוא היה אומר.....

R' Mendel of Kosov ZT"L would say:

"If you have given charity to a person and then he returns and asks for
more and you fulfill his request, the reward will be boundless, since such
giving goes against human nature."

R' N. Wineberg Shlit"a would say:

"There are two dictums that I strive to live by: One, a closed mouth
gathers no foot. And two, never test the depth of the water with both feet!"

R' Zelig Pliskin Shlit"a would say:

"All too often, people think of the past in terms of their sorrows and
problems. Your being alive today means that you were able to meet your
needs until now. Be grateful for that!"

THIS ISSUE IS SPONSORED BY MR AND MRS CHAIM LEITMAN

We welcome all questions, inquiries and הערות. Please E-mail: TorahTavlin@aol.com

subscribe to the theory of evolution. According to it, the older generations are closer than their descendants to the apes and therefore on a lower level of development. So what could a more highly developed and educated monkey expect to learn from one who is lower down and nearer to the original ape, than to the current enlightenment?"

"Religious Jews, on the other hand, live with the concept of *Yeridas Hadoros* - decline of the generations. Each generation that is further removed in time from the awesome and incredible event of the giving of the *Torah* on Mt. Sinai, is lacking a bit more of the essential experience of that divine wisdom. Therefore, our children and grandchildren honor us since they understand that the older generations still maintain an impression from that amazing event, and they wish to get a taste of it." The politician, for once, was at a loss for words.

TORAH GEMS

ויאמר משה בנעריו ובזקניו נלך בבנינו ובבנותינו ... כי חג ה' לנו וכו' (י-ט)

Moshe Rabbeinu rejects Pharaoh's offer to allow only the Jewish men to go out of Egypt to serve *Hashem*. He exclaims, "We will go with our young and old, with our sons and with our daughters, our sheep and our cattle we will go." Why must Moshe spell it all out for Pharaoh? What was he stressing to Pharaoh?

The **Ponovezher Rov, R' Yosef Kahaneman ZT"L**, illuminates this statement of *Moshe Rabbeinu* in a fascinating light: The emphasis of saying, "Our sons and our daughters," is to point out that with the young generations, rests the future of *Klal Yisroel*. We know that a child is called an orphan when he has no parents, but a nation, on the other hand, is called "orphaned" when it has no sons and daughters to carry on the traditions of its fathers. A congregation that neglects its youth is compared to an old-age home, whereas a congregation that neglects its elder statesmen, is compared to an orphanage, that has no father or mother to guide it along. Lucky are the young who have the wisdom of the old lighting their path, and lucky are the old that have the spark of youth to strengthen and maintain them.

Thus, Moshe concludes his statement to Pharaoh with, "כי חג ה' לנו" - "For it is *Hashem's* festival for us." If the young go hand in hand with the old, proudly continuing the link with their fathers, it is truly a festival for us, for it guarantees our future as a nation.

לומר, "וואס בטייטן ציילן? האט דאס דאס דאס."

אלא מפרש הר"ר אהרן דוד גולדברג שליט"א, בס' שירת דוד, שמבואר מדברי המפרשים שהיו שתי סכנות במצרים בשעת מכת בכורות: א', שהכה ה' כל בכורי מצרים, וזה היה ע"י הקבי"ה בכבודו ובעצמו, כמו שנאמר "ועברתי בארץ מצרים בלילה ההוא" - אני ולא מלאך. ב', סכנת המשחיתים שבאו בארץ מצרים בלילה ההוא, שמלבד מכת בכורות, שלח ה' בשאר העם "עברה וזאם וצרה משלחת מלאכי רעים", כמבואר בהגדה של פסח. והנה לעיל בקרא הוזהרו בניי "וואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר". ופרש"י מגיד שמאחר שנתנה רשות למשחית לחבל, שוב אינו מבחין בין צדיק לרשע ע"כ. והיינו כמשי"כ שנוסף למכת בכורות היתה סכנת המזיקין. ובפשוטו משמע שרק אותם שנשארו בבתיהם ניצלו מן המשחיתים, ואילו יצא יהודי מביתו באמצע הלילה באמת היה נהרג ע"י המשחיתים. ויתכן שאם היה המצרי בביתו של ישראל, ג"כ לא היה ניזוק ע"י המשחיתים, וזהו שנא' "וואת בטיינו צייל", ששמר הקבי"ה על הבית שלא יוזק מן המשחיתים.

מעשה אבות....סימן לבנים

ולמען תספר באזני בנך ובן בנך וידעתם כי אני ה' וגו' (י-ב)

The late *Rosh Yeshiva of Torah V'Daas*, R' Yaakov Kamenetsky ZT"L, traveled frequently in the United States and on several occasions to *Eretz Yisrael*. He was always accompanied on his trips by one of his grandchildren, who had set up a rotation whereby they would all have a chance to do the special *mitzva* of attending to their illustrious grandfather.

Once, R' Yaakov was returning to the United States from a trip to *Eretz Yisroel*. His seat-mate was a gentleman, a well known figure in Israeli politics. For some time, he and R' Yaakov carried on a lively conversation ranging from religion to politics, and everything in between. One of R' Yaakov's granddaughters, a seminary student in Israel, whose turn it was to accompany him on the flight, appeared periodically to check on the welfare of her grandfather and to inquire if there was anything she could get for him. The politician, curious about the young lady, asked R' Yaakov who she was. R' Yaakov explained that she was his granddaughter and described the rotation system they had set up insuring that all the grandchildren would have the privilege of attending to their grandfather.

At this the politician was amazed. "Privilege! My grandchildren don't even have the slightest interest in me," he said in a resigned tone of voice. "They have their lives, and I have mine. The two never seem to overlap."

"That is understandable," replied R' Yaakov. "It is because you